

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Kiötizetési ára: Egész évre 4 korona.	Szerkeszti: JESZÉNSZKY PÁL, AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVÉRTŐJE.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.
--	---	--

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédítéseknek 2 frt 50 kr.

Kérelem.

Azon tisztelt tagjainkat, kik tagdíjaikkal még hátralékban vannak, felkérjük, hogy azokat legkésőbb október hó 1-ig befizetni sziveskedjenek, mert a kitűzött határidő leteltével a tagdíjakat *postai megbízás* útján fogjuk behajtani.
Az ügyvezetőség.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1904. évre tagdíjaikat aug. 17-től szept. 17-ig beküldötték: 10 koronát: Adler József, Bakó Péter, Bárdy Albert, Bartha Lajos, Beszedits Dezső, Blazsovsky Gyula, Buday Gyula, Csorba György, Czobor Gyula, Dessewffy Dezső, Dreszler Hugó, báró Dingelstedt Ernő, Ebrey Győző, Farka György, Farkass Lajos, Farkas László, Ferenczi Győző, Fischer Bernát, Fleicher Gyula, Greiner Frigyes, Groffits Armin, Haják Gyula, Halliarszky Samu, Helfer János, Herbszt Mihály, Hoffmann Sándor, Horváth József (Cséhtelek), Ilyés Sándor, Jancsó József, Jancsó Lajos, Jeszenszky Károly, Kalanda Henrik, Kayser Vilmos, Kiesling Ferencz, Kotsis Gyula, Kotschy József, Kuzma Gusztáv, Lavotha Béla, Lintner János, Liptay Jenő, Lösch János, Magéty Géza, Mesteller János, ifj. Miksa Béla, Miksa Oszkár, Molnár Béla, Molnár István, Nagy Sándor, Nemesszeghy Aladár, Nyessey József, Orbán Pál, Oswald Sándor, Pelet Gyula, Polák Gyula, Pozsiech Lajos, Poor Titus, Praznovszky Ágost, Reiching Gusztáv, Riedl Antal, Remann József, Rosztóczy Ferencz, Roxer Jenő, Sántavy József, Serfőző Géza, Stefler Dezső, Soltész Miklós, Strantzl Imre, Süttő János, Szalay Béla, Sztankó Albert, Schmid Oszkár, Schmirmund Kornél, Schreiner János, Takách Zoltán, Tersztyánszky Lajos, Tóth István (Tápió-Szt.-Márton), Vessely Gyula, Wigner Andor, Wilczik Sándor, Zóhls József.

5 koronát beküldötték: Erdős Jenő, Hirschenhauser Illés, Gladitsch Rezső, Győre József, Kucsera Károly, Knoblauch Tivadar, Közseggy Ferencz, Rózsay Elemér, Reichmann Mór, Serák János, Strauch Ede, Serák Lajos, Szepessy Frigyes, Tóth Ferencz, Vargha Géza.
10 korona hátralékot küldött Török Barna.
1905-re 10 korona tagdíjat beküldött: Haják Gyula, Kuzma Gusztáv, Roxer Jenő, Schmirmund Kornél, Zóhls József.

Gazdatiszti gyakorlati szakvizsga.

Augusztus hó 31-én lejárt a f. évi gyakorlati szakvizsgára jelentkezés határideje, melyre idáig mintegy ezer nem-okleveles gazdatiszt adta be folyamodványát a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatóságához. Tehát a nem-okleveles gazdatiszteknek már az első évben is mintegy 15 százaléka jelentkezett azon próbatételre, ahol szakképzettségükről bizonyosságot tehetnek, és megszerezvén az oklevelesek részére fenntartott jogok legnevezetesebbjeit, az összes intelligens gazdatisztek egy osztatlan testületben egyesülhetnek. A jelentkezések eme fényes

eredménye bizonyítja, hogy Magyarország gazdatisztikarában mennyi az intelligencia és ambíció, és hogy a nem-oklevelesek nagy többsége nemcsak megértette és méltányolja *Tallán* földmivelésügyi miniszter rendelkezésének helyes voltát, hanem nemes buzgalommal kihasználni is törekszik annak előnyeit. Remélhető, hogy a jövő évben még több lesz a jelentkező, és hogy eltekintve a biztos állásban lévő öreg uraktól, — akiknél e vizsga letétele jóformán teljesen fölösleges, — a fiatalabb nemzedék összes önértetesebb tagjai megragadják a kedvező alkalmat képesítettségük bizonyítására és a képesítéssel járó jogok megszerzésére.

Mi tiszta szívből örülünk e rendkívül kedvező eredménynek, mely a magyar gazdatisztikar előretörekvését és intelligenciáját oly szép reményekre jogosító színezetben tünteti föl. Örülünk annál is inkább, mert végre is az okleveles és nem-okleveles gazdatisztek körében immár válságos jellegűvé vált szakadás orvoslására, a gyakorlati vizsga engedélyezését első sorban mi indítványoztuk, kitartóan küzdöttünk azok érdekében, és pedig nem is eredménytelenül. *Tallán* földmivelésügyi miniszter magáévá tette egyesületünk kérelmét, annak alapján dolgoztatta ki a vizsgaszabályokat, és így törekvésünk, a hatalmas ellenagítáció dacára is dülöre jutott. Megtettük nem-okleveles gazdatiszt társaink érdekében azt, ami módunkban volt, amit megtenni kötelességünk volt, és a jól teljesített kötelesség tudatában, tiszta szívből szeretencsét kívánunk, a vizsgák sikeréhez!

A gyakorlati szakvizsgára jelentkezés alkalmából, a kérdezősködések egész halmaza érkezett be egyesületünkhöz, amelyekre esetről-esetre, részben levélben, részben e lapok, részben pedig a „Köztelek“ hasábjain válaszoltunk. A legkülönbözőbb kívánságok és kételyek megnyilvánulásáról vettünk így tudomást és miután az érdeklődés folyton emelkedőben van, ez alkalommal kívánjuk megadni a legszükségesebb és általános érdekű utbaigazítást.

1. Hol és mikor tartatnak gyakorlati vizsgák?

A jelentkezési határidő a f. évre *aug. hó 31-én* lejárt. A debreczeni gazdasági tanintézet igazgatóságához azonban még most is tömegesen érkeznek a bejelentések és kérdezősködések, holott az időre már több jelentkezőt el nem fogadnak és a jövő évben ismét tartatnak gyakorlati képesítő vizsgák, amelyekre ugyancsak a jövő évi augusztus 31-ig lehet jelentkezni. Miután a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatóságának amúgy is nagy gondot és sok munkát ad, a rendes határidőig beérkezett jelentkezők elintézése, kérjük tisztelt gazdatisztársainkat, ne zaklassák továbbra is, az amúgy is agyon terhelt igazgatóságot. A jövő évi vizsgákra elég, ha 1905. év első felében jelentkeznek, a többi kérdésekre nézve pedig részben lapunk, részben pedig a „Köztelek“ hasábjain fogjuk megadni a szükséges és kimerítő felvilágosításokat.

A képesítő vizsgák megtartása eredetileg a debreczeni gazdasági tanintézetben tervezett. Tekintettel azonban a jelentkezők rendkívül nagy számára, nagyon valószínű, hogy az összes felsőbb gazdasági tanintézeteken tartanak képesítő vizsgákat. Amelyik mindenestre nagyon helyes intézkedés volna, mert célszerű és kívánatos, hogy minden jelentkező azon országrész gazdasági tanintézetének tanári kara és gyakorlati szakértői előtt vizgázhasson, amelynek közelében maga is gazdálkodik, amely lakóhelyéhez legközelebb esik és amelynek vizsgáló bizottsága az illető vidék gazdálkodási viszonyait alaposan ismeri. Mert nem szabad felednünk, hogy a különböző országrészei gazdaszisztek szakképzettségét — éppen azért, mert a gyakorlatban szerzett szakismeretek elbírálásáról van szó — nem szabad, de nem is lehet egyforma mértékkel elbírálnunk. Más-ként gazdálkodnak a főváros környékén, az Alföldön, a Bánságban, Erdélyben, az ország északkeleti, északi, nyugati és délnyugati vidékein és a vizsgálatnak, lehetőleg e vidékek gazdálkodási viszonyaihoz kell alkalmazkodnia.

A vizsgák a f. évi téli időnyben fognak megtartatni. Hogy *hol, mikor* és hogy az egyes jelentkezők *hová* utaltatnak, arról annak idején hivatalosan értesíteni fogják a jelentkezőket.

2. A vizsga tárgya és segédeszközei.

A vizsga anyagát a földmivelési miniszter 96.001 sz. rendeletével kibocsátott szabályzat, a következőkben határozza meg:

3. A gyakorlati vizsga anyagát mindazon, a gazdasági gyakorlat terébe vágó szakkérdések képezik, melyeket egy okszerűen kezelt gazdaságban működő gazdatisztól méltán meg lehet követelni. Ezek alapján a vizsga anyagát a növénytermesztés, állattenyésztés, jóságkezelés

Nem okleveles gazdatisztek

gyakorlati vizsgájához előírt **összes segéd-könyvek** megszerezhetők a „Pátria“ részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. VAVAVAVA

és berendezés keretébe vágó kérdések fogják képezni."

E meghatározás teljesen pontos és világos. Megállapítandó, hogy egy nagyobb gazdaság okszerű és önálló kezelésére alkalmas-e a jelölt, vagy sem. Ha alkalmas, úgy meg tud felelni a hozzá intézett gyakorlati szakkérdésekre és képesítendő, ha nem, úgy alkalmatlan nagyobb gazdaság önálló kezelésére és így a képesítésre sem tarthat igényt. Okunk van azonban hinni és remélni, hogy a vizsgáló-bizottság alkalmazkodni fog a gyakorlati kerethez és nem fog tulságos igényeket támasztani a jelöltek képzettségének elbírálásánál.

Természetes dolog, hogy egy nagyobb gazdaság okszerű vezetése nem csekély mérvű elméleti ismeretet föltételez, mert ezek nélkül önállóan és jól, nagyobb birtokon gazdálkodni nem lehet. A gazdatisztnak tudnia kell, mit és miért tesz és ha ezt tudja, elő szóval is előadhatja azt. Ez a gyakorlatból levont elmélet; de mert saját praxisából a gazda még a legszükségesebbeket sem sajátíthatná el, tanulnia kell másoktól, és folyton olvasás útján fejlesztenie ismereteit, mert csak úgy maradhat meg a haladó kor színvonalán és folytathat fejlődésében okszerű gazdálkodást. Aki csak a maga praxisából és cselédjeitől tanult, az lehet jó majoros-gazda, de nem nagyobb gazdaságok vezetésére hivatott gazdatiszt. Amit tehát az okleveles gazdatiszt a gazdasági iskolában tanult és a gyakorlatban tökéletesített, azt a nem oklevelesnek magából a gyakorlatból kell elsajátítania és ismereteit kiválóbb gazdaktól tanulás és olvasás után fejlesztenie. Annyit kell tudnia tehát, mint az oklevelesnek, ha nem is oly tudományos alapokon.

Az ismeretek ilyen mennyiségét a nem-okleveles gazdatiszt csak úgy sajátíthatja el, ha tényleges gazdatiszti alkalmaztatásban arra kellő alkalma van, ha önképzés útján is törekszik tudásának kibővítésére, de akkor is csak huzamos idő alatt. Az önképzés mindig fáradságos munka és megfelelő előképzettség híján, sok időbe kerül. Eppen ezért a szabályrendelet, 1901. május 1-től 5 évre visszamenő, tehát minimálisan 9—10 évi gazdatiszti gyakorlatot teszi függővé a képesítő vizsga engedélyezését. Feltételezhető, hogy ennyi és ennél több évi tényleges gazdatiszti gyakorlatban a nem okleveles gazdatiszt elsajátíthatja és el kellett sajátítania a megkívánt ismereteket, mert ezek híján mint önálló kezelő gazdatiszt eddig sem működhetett. Aki tehát tényleg nagyobb gazdaság kezelőtisztje volt és e hivatását sikeresen betöltötte, az e szakszolgálat minden előkészület nélkül bármikor letelheti; ha erre ma nem képes, úgy most már hiába tanul.

Mindazonáltal azt tapasztaltuk, hogy a jelentkezők nagy része most akarja tökéletesíteni tudományát, könyveket vásárol, olvasásból pótolja hézagossá vált ismereteit, szóval és egyszerűen drukkol az ismeretlen megpróbáltatástól. No, hogy erre a tapasztalt, erélyes gazdatisztnak — aki folyton latolgatja magában a tennivalókat, aki hozzá szokott, hogy érett megfontolás után a felügyelő cselédségnek röviden és szabatosan adja ki rendeleteit — mi oka sincs, azt mi teljes bátorsággal állíthatjuk. Hogy azonban mégis fél a legkiválóbb tanárok és gyakorlati szakemberek szigorú kritikájától, ezt nagyon is megértjük és ha szakkönyvek olvasásával fölfrissíti és kiegészíti a gyakorlatban szerzett tapasztalatait, ezt reá nézve is csak üdvösnök találhatjuk.

A gyakorlati szakszolgálatra jelentkezők ismételt kérdésközlése folytán a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatósága összeállította azon szakkönyvek jegyzékét, amelyekből a vizsgázó gyakorlati ismereteit kiegészítheti és az újabb gazdasági vívmányokkal is megismerkedik. Ezek:

Általános és különleges növénytermesztés. Irta Cserhádi Sándor. Két kötet ára 18 korona.
A fűtél-takarmány-növények és természetük. Irta Szilassy Zoltán ára 4 kor.

b) *Állattenyésztési szakkönyvek.*

Allattenyésztés. Irta Békéssy. Ára 1 kor.
Takarmányozás. Irta Cselkó-Kossutány. Ára 4 kor.

A lo és annak tenyésztése. Irta Kovácsy-Monostori. Ára 12 kor.

Szarvasmarhatenyésztés. Irta Tormay Béla. I., II. és III. mű ára 12 kor.

Téjgazdaság. Irta Sierbán János. Ára 1 korona.

A sertés és annak tenyésztése, hizlalása. Irta Kovácsy-Monostori. Ára 4.80 kor.

A sertés Magyarországon. Irta Dorner Béla. Ára 6 kor.

A juh és gyapju ismerete. Irta dr. Rodiczky Jenő. Ára 4 kor.

Júszágkezelés és berendezéstani szakkönyvek. *Mezőgazdasági üzeman.* Két kötet. Irta Hensch Árpád. Ára 8 kor.

Ezek tehát azon könyvek, amelyeket a debreczeni gazd. tanintézet igazgatósága ismeretfejlesztő olvasmányul ajánl, mert azokból egyet-mást — esetleg sokat — a legjobb gazda is tanulhat. A mi most már nem azt jelenti, hogy e könyvek előadása alapján fognak a jelentkezők vizsgálni, vagy hogy azokat okvetlenül meg kell vásárolni, hanem egyszerűen azt, hogy ezek ez időszereint a legmodernebb szakkönyvek. A képesítő vizsgán csak azt bírálják el, hogy ki mit tud és hogy e tudás mértékét milyen forrásból merítette, az egészen mellékes.

3. Ismétlő-vizsga.

Sokan kifogásolják a vizsgálati szabályzat azon intézkedését, mely a nem megfelelő eredményű vizsgázóknak nem engedélyez meg a javító vizsga letételét. Azzal érvelnek, hogy a vizsgázó, esetleg lámpaláz folytán, a legjobb tudása dacára sem tud majd jó feleletet adni és így elbukhatik, másrészt pedig ha valaki ma csekély tudása folytán bukik is el, nem következős, hogy jövőre a hiányt ne pótolhassa, a földolog még is csak az lévén, hogy idővel kiváló gazdatisztté képezze magát.

Hát ez érvelés helytelen, és a szabályzat nagyon is helyesen intézkedett, amidőn kizárta a javító-vizsga engedélyezését. Itt ugyanis egy törvény végrehajtásáról van szó, mely 1906. május 1-én életbe lép. A gyakorlati képesítő vizsga célja megállapítani, kik birnak elegendő képzettséggel nagyobb birtokok önálló kezelésére ma, nem pedig az, hogy kik fogják a szükséges képzettséget a gyakorlatból, a jövőben elsajátítani. Kivételes intézkedés, mely a már eddig szerzett gyakorlati szakismeretek alapján, enyhíti az 1900. évi XXVII. t.-cz. 25. §-ának szigorát. A törvény 1906. május 1-én végrehajtandó; azontul kivételes intézkedéseknek helye nincsen. A 25. §-ban kijelölt nagyobb birtokok kezelésére való rátermettségét, szakértelmét, e határidőig igazolni kell. Aki azt eddigi 10 és több évi praxisában meg nem szerezte, az egy év alatt a gyakorlati szakképzettség eme hiányát már aligha pótolhatja. Azonkívül pedig csak az idén vizsgázóknak volna a pótvizsga engedélyezhető; az 1905. évben vizsgázóknak már nem — holott e kedvezmény ha az elsőnek megadatnék, — az utóbbiak is követelhetnék. De mert ezeknek meg nem adható, amazok sem tarthatnak rá igényt.

A gyakorlati vizsga azon humánus célból rendeltetett el, hogy a jóra való nem-okleveles gazdatisztnak alkalom adassék jövőjük biztosítására. Nem valószínű tehát, hogy a vizsgáló-bizottságok különösen szigorú mértéket alkalmazzanak. Aki pedig mégis elbukik, nohát az viselje sorsát békeséggel!

4. Mire jogosít a gyakorlati vizsga után nyelendő képesítés?

Sok gazdatiszt intézett hozzánk kérdést, hogy egyenrangú-e a gyakorlati vizsga képesítő bizonyítványa a felsőbb iskolai oklevéllel, és ha nem, minő jogokat biztosít a képesítetteknek?

E kérdésre világosan megfelel a vizsgálati szabályzat következő pontja, mely szerint:

„1. A gazdatiszti gyakorlati vizsga célja az oklevéllel nem bíró gazdatisztnak oly bizonyítvány megszerzésére módot nyújtani, melynek alapján az 1900. évi XXVII. t.-cz. 25. §-ában foglalt, illetve felsorolt birtokokon, az 1906. év után is akadálytalanul alkalmazhatók legyenek.

A képesítő vizsga a szabályzat értelmében tehát csak ennyi jogot biztosít és semmit többet. A gyakorlati vizsga képesítő bizonyítványa tehát, semmiképpen sem egyenrangú az oklevéllel. A gyakorlati vizsgán képesítettek nem viselhetik az okleveles címet; nem élvezik a fölmondási idő, az elhalálozás utáni végkielégítés és a választási jogok gyakorlásában, az oklevelesek részére biztosított előnyöket. Amelyek ellen különben a nem-oklevelesek sohasem tiltakoztak. De biztosítja a lényegét, a 25. §-ban felsorolt kötött birtokokon alkalmazhatóságát, amelynek megvonása volt az indító ok, az oklevelesek és nem-oklevelesek között fölmerült áldatlan viszálykodásra.

Am van még egy kényes pont, a törvény 27. §-a, mely szerint a gazd. segéd, intéző, kasznár, tisztartó, felügyelő és igazgató stb. címeket a jövőben csak az okleveles viselheti; a nem-okleveles csak azon címet, amelyet hivatalos megállapítás szerint a törvény életbe lépte előtt viselt. Ha a nem-okleveles gazdatiszt akkor intéző volt, e címet 1906. május 1-je után is viselheti, de tovább kasznár, felügyelő stb. címen elő nem léptethető. Hát a gyakorlati vizsgán képesítettek? Erről a szabályzat nem intézkedik.

Pedig ez a képesített gazdatisztnak előmenetelét illetőleg sokszor életbevágó kérdés. Mit ér az, hogy én mint 30 éves ember, a képesítés alapján intézői, vagy mondjuk segéd-tisztii állást vállalhatok egy hitbizományi uradalomban, ha egyszer megfosztottak a magasabb címek viselésének és így az előléptetés lehetőségétől? Mert hiszen igaz, hogy az előléptetés más címek alatt is történhetik; ám az uradalmak legnagyobb részében az idézett címek rendszerezésük és könnyen megtörténhetik, hogy a különben jóra való gazdatisztnak csak azért nem léptetik elő, mert nem viselheti törvény szerint az állásának megfelelő címet?

De még terhesebb a törvény ezen intézkedése azon nem okleveles gazdatisztnak, akik tényleg a 25. §-ban felsorolt birtokokon alkalmaznak, akik készséggel hajlandók a képesítő vizsga letételére és ennek dacára megfosztják, ha nem is a további előléptetés, de legalább is a megfelelő cím viselésének jogától? Ismerünk uradalmakat, ahol 20 évi szolgálatot meghaladó irnokok csapatostul vannak, — mert üresedés híján nem voltak előléptethető — és a hol a kezelőtiszték — 45—50 éves, sokszor kiváló szakképzettségű férfiak — ispán címet viselnek; hát ezek elcsesnek ama joguktól, hogy 20—30 sőt több évi szolgálat után, a ranglétra fokozatos címektől viselhessek és hogy a legjobb esetben is csak kerülő utakon, mondva csinált címekkel legyenek a világ csufjára kezelő- és főtisztii állásokban alkalmazhatók?

Sok esetben volt alkalmunk hallani, hogy hitbizományi és főtisztii birtokokon alkalmazott, 50 évet meghaladó érdemes gazdatisztnak szívesen jelentkezne a gyakorlati képesítő vizsgára; nem azért, hogy más hasonló uradalomban szolgálatot vállalhassanak, mert hiszen életfogytiglanra biztosított, nyugdíjképes állásban vannak; hanem csakis azért, hogy további előléptetésük esetleges akadályait elhárítsák, mert sok esetben ez is ürügyet szolgáltat, a különben jogos előléptetési igények mellőzésére. Hát ezek hogyan érvényesíthetik, hosszú szolgálatukban kiérdemelt jogaikat?

Mindezen eshetőségek nagyon is aktuálisnak teszik ama kérdés tárgyalását, nem volna-e célszerű a gyakorlati gazdatiszti vizsga képesítése alapján a képesített nem-okleveles gazda-

tiszteket, a 25. §-án ki is egyenrangú kötött birtok zatos rangú biztosítani?

Egyes mányi ülés láthatólag terjesztést terhez, amek képesítendő a törvény tartott jog

Bizur nek a gazo jóakaratab a kellő mo ügyének k

A g

Meg tika napl mivélésügi beli belép osztály elv azután az ségességéb az első pi sik pillan iránybani s hajlandó elferdítése

— gondol megoldása hrei köz reményked szakközlet megerősíté dolognak. Bizonyára

Es szaklapun zött, meg tanintézet szokásos tette ezt.

Felh jellemző kely érde ha a gazo ról van s arra, hogy a gazdatis tik, miut intézeteke készülök talában — igen kis p szokás ta

Ezek azon me származot lesi korm nem csel a jelzett reformálj a legnagyobb

Két hogy Ma nyugszik. hogy a n ban a tekintetb inkább c ban, am kicsinyelr kéletes s nem fel kevésbbé

Ha nem egy és közép

tiszteket, a már sokszor idézett törvényezik 25. §-án kívül, a 27. §-ban foglaltakra nézve is egyenjogusítani, illetőleg a hitbizományi stb. kötött birtokokon alkalmazhatóság mellett a fokozatos rangemelkedéssel járó címek viselését is biztosítani?!

Egyesületünk legközelebbi igazgató-választmányi ülésén fogja ez ügyet tárgyalni és előreláthatólag ez értelemben foglalva állást, fölterjesztést fog intézni a földmivelésügyi miniszterhez, amelyben a gazdatiszti gyakorlati vizsgán képesítendő nem-okleveles gazdatisztek részére a törvény 27. §-ában az okleveleseknek fenntartott jogok magadását kérelmezendi.

Bizunk *Tallian* földmivelésügyi miniszternek a gazdatisztek irányában tanúsított eddigi jóakarataiban, hogy e kérdésben is megtalálja a kellő módozatot a nem-okleveles gazdatisztek ügyének kedvező elintézésére. *M. T.*

A gazdasági szakértelem fejlesztése.

Még a télen olvastam egy egyszerű politikai napilap rövid hírei között, hogy a földmivelésügyi kormány a gazdasági tanintézetekbeli belépést jövőre a VII. középiskolai osztály elvégzéséhez köti, amely átmenet leendő azután az érettségi bizonyítvánnyal bírás szükségességéhez. Örömteljes meglepetést éreztem az első pillanatban e hír olvasására. De a másik pillanatban már kétely fogott el az ezen iránybani szokatlan előrehaladás valósága felől s hajlandó voltam e hirt a lapokban szokásos elferdítésekbe származónak tekinteni. Hogyan, — gondoltam — ezen nagyfontosságú kérdés megoldása s méltatása egy politikai lap rövid hírei között foglalna helyet! Mindazonáltal reménykedve, érdekléltem a hírt s kerestem a szakközleményeket, hogy talál-e azokban megerősítést s tárgyalást, méltatást e fontos dolognak. Hónapokon keresztül sehol semmi. Bizonyára kőzsa hír volt az egész, gondoltam.

És még sem. Mert hónapok mulva, egyik szaklapunk ugyancsak rövid közleményei között, megerősítést talált e hír s a gazdasági tanintézetekben felvételekről legutóbb kiadott szokásos hivatalos értesítés kétségtelessé tette ezt.

Felhozta pedig ezeket azért, mert igen jellemző arra nézve, hogy általában mily csekély érdeklődéssel, méltánál találkozik az, ha a gazdasági szakértelem alapos fejlesztéséről van szó. Vagy talán visszavezethető ez is arra, hogy általában ezt csak tulajdonképp a gazdatisztek érdeklő körülménynek tekintik, miután köztudomásúlag a gazdasági tanintézeteket túlnyomólag a gazdatiszti pályára készülők látogatják. A gazdatisztek pedig általában — egyes körülményektől eltekintve — igen kis pontnak, nagyon csekély tényezőnek szokás tartani.

Ezekkel szemben pedig kimerem mondani azon megdöntött és hosszú tapasztalásokból származott meggyőződésemet, hogy a földmivelési kormány még ez irányban üdvösebb dolgot nem cselekedett, mint ha a gazdasági tanügyet a jelzett tekintetben alaposan és tökéletesen reformálja. Amelyért a legnagyobb elismerés és a legnagyobb méltánylás illeti.

Kétségtelen ugyanis az a szokás-mondás, hogy Magyarország jóléte a mezőgazdaságon nyugszik. Ehhez nyomban hozzá kell tennünk, hogy a mezőgazdaság virágzása pedig első sorban a szakértelemtől függ. Bizonyos, hogy e tekintetben az utóbbi időben sok történt. De inkább csak az alacsonyabb és általános régiókban, amelyeknek fontosságát eszembem sincs kicsinyelni. Hanem a magasabb alapos és tökéletes szakképzés terén régebbi, ma már meg nem felelő utakon haladtunk. Ez pedig nem kevésbé fontos kérdés.

Hazánk mezőgazdasági területének majdnem egyharmad részét nagybirtokok, a nagy- és középbirtokok pedig együtt majdnem felét

foglalják el. S bármennyire haladjunk is a szocializmus és pedig akár a helyes szocializmus utain, ez a birtokállapot természetesen csak hosszú idő múlva s csak bizonyos mértékig fog érdemleges változást szenvedni. A nagybirtokok okoszerű kezeléséhez pedig már manapság magasabb, alaposabb szakképzés szükséges, a középbirtokok nagyrésznél pedig kívánatos. Sokan azt tartják ugyan, hogy a gazdasági felső iskolákra mindinkább kevesebb szükség lesz. Mivel azokat — sajnos — főképpen csak a gazdatiszti pályára készülők látogatják. Igazi gazdatisztekre pedig a nagybirtokoknak részre osztódása, bérbeadása s eladása folytán maholnap kevés szükség lesz. En azonban nem osztom ezt a felfogást sem. Mert amellett, hogy ezen processzus természetesen előbb említettem, csak hosszú idő alatt s csak bizonyos mértékig történhetik; viszont ezzel szemben pedig a fokozódó gazdasági előhaladás, a mindinkább belterjesebb gazdálkodás kisebb birtokon is, nagyobb birtokon pedig aránylag több szakképzett gazdatiszt munkálkodását teszi szükségessé. Gazdatisztre és pedig nem igencsökkenő számban, beláthatatlan időig szükség lesz. Ugy, hogy ha a saját és köz kárára ezen túl sem látogatnak a kisebb és nagyobb birtokosokká leendő nagyobb számmal a felsőbb gazdasági iskolákat: már magában a megfelelő gazdatiszti képzés megkivánja a felsőbb szakoktatásnak legnagyobb figyelembevételét, annak a kor színvonalára emelését.

Eddig a felsőbb gazdasági tanintézetekre 6 középiskolai osztály vétetett alapul. Ami nagyon tökéletlen állapot volt. Mert legtöbbszörre a gyengébb tanulók hagyják félben a középiskolai tanulást. A gazdasági felsőbb intézetek tananyaga pedig, hogy az kellőleg előadható legyen, megértessék és felfogassék, érett, teljes középiskolai képzettséget kíván. De megkivánja az evel járó időket is a gazdasági szakpályán lételemek komolyabb fel fogása. Csak azok az intelligens pályák adnak megfelelő egész embereket az életnek, melyeknek alapját a teljes középiskolai képzettség képezi. Belátták és keresztül is vitték ezt már majdnem mindenkinél.

Igaz, hogy eddig is volt egy gazdasági akadémiánk, hol ez képezte az alapot. De amellett, hogy ez az egy kevés, az ottani két évi tanfolyam sem elég a gazdasági tudományok mai állása mellett az iskolában előadandó szakdolgozatok részletes és alapos el-sajátítására.

Hogy a kor színvonalán álló, a követelményeknek megfelelő nagyobb s belterjesebb birtokot kezelni tudó, értelem- és jellemű gazdák képeztessek: minden felsőbb gazdasági tanintézetbe léphetésre középiskolai érettségi bizonyítvánnyal bírás s 3 éves szakiskolai tanfolyam szükségeltetik. De szükséges ezzel karöltve elegendő és megfelelő tanerőről, azok képzéséről is gondoskodni.

Aki ismeri az életet, a kívánalmakat és elfogulatlanul gondolkodik, igazat ad ezeknek. Örvendetes és nagyjelentőségű azért a földmivelésügyi kormánynak ez irányban szóbanforgó rendelkezése, de csak akkor lesz ez is tökéletes, ha a dolog fele uton nem marad.

Egyet azonban elvi szempontból nem értünk. Hogy akkor, midőn ily helyes irányban történik előrelépés, más tekintetben meg erre vonatkozólag retrogád a haladás. Amidőn ugyanis a tanult gazdák törvényesített csekély előnyei ismét közkezre bocsáttatnak. De méltányosságból, jóindulatból nem bánjuk ezt a multra vonatkozólag. Hanem a jövőt illetően tisztában kell lenni azzal is, hogy azon fenntartott szükségelt intézkedések csak akkor lesznek eredményesek, ha a képesített gazdák, illetve gazdatisztek jogai nem megnyirbáltatnak, de kiterjesztesnek és megerősítetnek. Azon intézkedéseket követni kell a tökéletlen gazdatiszti törvény változtatásának, hogy az tisztességes és megérdemelt biztos existenciát ad-

jon. Különben természetesen nem igen fogják frekventálni a több alaposságot kívánó s egész embereket adó gazdasági felsőbb iskolákat.

B. K.

Gazdatiszti gyűlés Dicsőszentmártonban.

F. hó 14-én tartotta meg az *Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület* választmányi gyűlését Dicsőszentmártonban a vármegyeház nagytermében. Elnökölt *Lészai Ferenc* kir. tanácsos, az egyesület elnöke; jelen volt 42 gazdatiszti egyleti tag. A gyűlésen az egyesület folyó ügyein kívül az állásközvetítés szervezése és a gyakorlati gazdatiszti vizsga ügye képezte tüzetes megvitatás tárgyát.

E tárgyalások után, — amelyekről sajnos csak ily szűkszavú értesítést kaptunk, — *Tokaji László*, az erdélyrészi gazdasági egyesület titkára tartott rendkívül érdekes felolvasást, a gazdatiszt hivatásáról a társadalomban, amelyet habár csak kivonatossan is, az alábbiakban közlünk:

A gazdatiszt hivatásának nem ott van szélső mesgyéje, ahol a birtok határbarázdája látszik. Ma minden intelligens embertől, bizonyos a közjavát célzó működést is vár a társadalom. E követelmény a gazdatisztekre is jelentékeny erkölcsi köteleességet hárít.

A gazdatiszt kapocs a föld és a föld ura, a földesur és a nép, a termelő és fogyasztó között. Rendes hivatása, a *mult idők szelleme szerint* csak annyi volt, hogy jól gazdálkodjék, vagyis az adott körülmények között, minél nagyobb jövedelmet produkáljon. Egész más ma a viszony a gazdatiszt és az urasága és mások a követelmények, amelyeket a gazdatiszttel szemben a társadalom támaszt. E követelmények határozzák meg a gazdatiszt hivatását a társadalomban.

A birtokosnak és tisztnek anyagi érdeke, hogy a cselédség és a környező munkásnép meglegedett legyen, hogy irántuk jó indulattal viseltessék. E jóindulat azonban pusztán rideg adás-vevési, üzleti és munkaviszony után el nem érhető. Kell, hogy a gazdatiszt erkölcsileg is támogassa a föld népét, jóakaratu tanácsaival annak gazdálkodásában, terményeinek értékesítésében és főleg most, a takarmányinség leküzdésében. Puhatólják ki, vegyék számba az inség mértékét, a hiányt, mely földözetre vár és adjanak arról fölvilágosítást, az anyagi segítésre hivatott társadalmi szervezeteknek. Birják rá a birtokosokat, hogy a lehetőséghez képest maguk is nyujtsanak inségkölesön utján segélyt a szegény munkásnépnek, mert hiszen saját érdekük, hogy a munkásérot a szülőföldön visszatartsák.

Intsék a népet vallásosságra, takarékos-ságra, józanságra és szorgalomra, jó példával és a munka méltányos díjazásával. A gazdatisztnak a nép erkölcsi nevelése terén hasonló jelentőségű hivatása van, mint a papnak, mint a tanítónak.

Küzdnie kell a gazdatisztnak a nép között elharapódzó luxus, a kocsmázás és főleg az alkoholizmus ellen. Az alkoholizmus főokozója a végzetes állami politika, mely a pálinkafogyasztás fokozásával emeli az állam jövedelmét. E bajon persze csak az állam segíthet. De meggátolhatja rohamos terjedését az uraság, a gazdatiszti is, a józan munkások pártolásával, az iszásokok lehető mellőzésével, az olvasás és szolidabb multságok elterjesztésével, a mezei munkánál a *szokásos pálinkaadagolás* megszüntetése és a helyett kevés szalonna és bor adásával.

Ki kell menteni a népet az uzsorások karmai közül. Föl kell világosítani, mit vesz rajta az uzsorás szatócs, a cserekereskedés, a napszám-kamat mellett. Segitse ki a népet az uradalom, méltányos föltételek mellett terménybeli kölcsönökkel. Meg kell akadályozni a könnyelmű adósságesinálást és könnyíteni a nép helyzetén, a fogyasztási értékesítő és hitelszövetkezetek,

szövetkezeti magtárak létesítésével. Mindezekben a gazdatiszt oktatója és vezére lehet a föld népének. Anyagi jólétének fokozásával, a kivándorlás veszedelmét is csökkentheti.

Igyekezzenek a gazdatisztek elejét venni a szocializmus, a tévesen értelmezett szocializmus terjedésének. Világosítsák fel a népet, hogy a költöies ábránd miveltésének azon formája, aminőre őket a spekulációra dolgozó agitátorok ösztönzik, kárhuzatos mérég, mely a tiszta néplelket hosszú időre megmélyezi és elvonja a józan, természetes, lassu, de bizonyos haladás egészséges és tisztességes munkájától. (No már ezt aligha fogják a mőczok ilyen formában megérteni.)

Tokaji előadását beható eszmecsere követte, és mi tiszta szívből kívánjuk, hogy e szép beszéd a kellő hatást eredményezze a gazdatisztkar érzelmeiben és társadalmi működésében!

Szüreti multság. A „*Hatvanvidéki Gazdatiszti Kör*“, ez évi szeptember hó 25-én, a hatvani nemzeti szállodában a gazdatiszti kör és a könyvtáralap javára szüreti multságot rendez. Nagyon helyesnek és örvendetesnek tartjuk az ilyen multságok rendezését, mert fentartja a gazdatisztek közti összetartást és barátságos érintkezést, amire a hivatalában leköltött gazdatisztnak nagyon kevés alkalma van. Azonkívül multság közben sok közös érdekű dolgot megbeszélhetnek, amire szintén csak ilyenkor nyílik alkalom. A rendezőknek szép sikert, a résztvevőknek vidám mulatozást kívánunk.

Álláshirdetések.

E rovatban díjtalanul közöljük a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete“ minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők bizonyítványmásolataikat tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat tisztelettel kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal szveskedjenek irodánkhoz fordulni. Az állás-betöltésre előjegyzett gazdatisztek bizonyítványmásolatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg; de ezeknek betekintés utáni visszaszármaztatását kérjük. Elegendő csupán az illető hirdetés előtt álló számról hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdetni óhajtó földbirtokosoknak is, ha egyesületünk tagjai sorába lépnek.

Betöltendő állások.

Ajánlatok a „Gazdatisztek Orsz. Egyesülete“ ügyvezető-ségéhez küldendők.

166. Budapesthez közel fekvő nagyobb uradalom részére oly erélyes gazdasági ispán, esetleg kiségitőt tiszt keresetlik, aki a tejjel gazdálkodás terén több évi gyakorlattal bír s ezt bizonyítványokkal is igazolhatja. Bizonyítvány másolatokkal felszerelt folyamodványokat, melyek vissza nem küldetnek, a Gazdatisztek Orsz. Egyesülete ügyvezető-ségéhez küldendők.

Állást keresők.

Főtiszti, kezelői, intézői vagy segéd-tiszti állás betöltésére ajánlkozni.

657. Nőtlen ispán vagy segéd-tiszti állást keres, bármikor belépéssel. Földmivessésként sikeresen végzett, 22 éves, ev. ref. vallású. szorgalmas, hűséges, erélyes, hadmentes egyén. Jelenleg felmondatlan ispáni állásban van egy 3000 holdas gazdaságban, amelyet már 4 év óta csaknem önállóan kezel.

658. Keszthelyi gazd. intézetet végzett, kellő gyakorlattal bíró nőtlen, ág. ev. vallású fiatal ember. Nagyobb uradalomban segéd-tiszti vagy kisebb gazdaságban ispáni állást keres.

659. Magyaróvári gazd. akadémiát végzett, római kath. vallású (aki a né-

lépésre segéd-tiszti állást keres.

663. Segéd-tiszti vagy ispáni állást keres, lehetőleg okt. 1-i belépésre keszthelyi gazd. tanint. végzett a gazdaság minden ágában kellő jártassággal bíró szerény igényű nőtlen fiatal ember.

664. Kassai gazd. tanintézetet végzett nőtlen (de akinek háztartását anyja vezeti) róm. kath., több évi gyakorlattal bíró, jelenleg is felmondatlan állapotban. Kezelőtiszti állást keres. Beszél magyarul, németül, tótul.

665. Magyar-óvári gazd. akadémiát végzett nőtlen, ev. ref. vallású. Gyakorlattal bíró fiatal ember. Kerületi, kezelői állást keres, lehetőleg Alföldön.

666. Kassai gazd. tanint. végzett fiatal, nőtlen ember, ev. ref. vallású, több évi gyakorlattal segéd-tiszti állást keres.

667. Debreczeni gazd. tanint., kassai szeszifőző tanfolyamot végzett róm. kath. vall., nőtlen fiatal ember, 9 évi gyakorlattal bír. Ispáni kezelőtiszti állást keres.

668. Kolozs-monostori tanintézetet végzett róm. kath. vallású, nőtlen fiatal ember, megelőbbi belépésre irnoki vagy segéd-tiszti állást keres.

669. Több évi gyakorlattal rendelkező okt. nőtlen róm. kath. vallású fiatal

ember számvevői vagy ellenőri állást keres.

670. Keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett róm. kath. vallású több évi gyakorlattal. Szőlőművelésben is jártas egyén gazd. kezelőtiszti kezelőtiszti állást keres.

671. Kassai tanintézetet végzett, 1 1/2 évi gyakorlattal bíró róm. kath. katonaköt. eleget tett nőtlen fiatal ember megelőbbi belépésre irnoki vagy segéd-tiszti állást keres.

672. 1905 január 1. belépésre kezelőtiszti állást keres 44 éves nős, családossal, a gazdaság minden ágában jártas, 20 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt.

673. Földmivessésként végzett, pár évi gyakorlattal bíró nős gazdatiszt megelőbbi belépésre alkalmazást keres.

Az előbb közölt állás-keresőkön kívül irodánkban több, tanintézetet egyáltalán nem végzett és több földmivessésként végzett gazda van előjegyzve, akik nagy részben önálló, rendelkező tiszti állásokra pályáznak, részben irnoki és segéd-tiszti állások betöltésére ajánlkoznak. Bizonyítványmásolataikat irodánkban megtekinthetők, illetve kívánatra érdeklődőknek bérmentve megküldhetők.

1. Politikai napilapok, szakközönyök, szép irodalmi és élelzapok.

A kedvezményt adó lapokra a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagjai“ kedvezményes áron, az egyesületi iroda útján fizethetnek elő.

Budapest. Képes politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, Sarkantyus-u. 3. Előfizetési ára egy évre 12 frt. Tagjainknak 9 forint, árengedmény 25%

Borászati Lapok. Szerkeszti Baross Károly. Előfizetési ára egy évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr. Tagjainknak egész évre 4 frt, fél évre 2 frt. 20%

Egyetértés. Polit. napilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Pappnövelde-utca 8. 32-ik évfolyam. Előfizetési ára 20 frt helyett, 14 frt, árengedmény 30%

Hazánk. Politikai és közgazdasági napilap. A Magyar Gazdaságtevés közlönye. Rendes heti mellékletei a „Vasárnap és a Szövetkezős“. Az év végén minden előfizető díjtalanul megkapja az *Agrár Albumot*. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Szent-Királyi-u. 28. Előfizetési ár egy évre 28 kor., tagjainknak 20 korona.

Képes Néplap. Előfizetési ára 1/4 évre 70 kr., 1/2 évre 1 frt 20 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezménnyel fizethetnek elő a lapra.

Ústökös a legrégibb magyar élelzap. Kiadóhivatal Budapest, Honvéd-utca 4. 41-ik évfolyam. Előfizetési ára egész évre 8 frt, tagjainknak 6 ft. 25%

Kedvezmények egyesületi tagok részére. Gyárosok és kereskedők.

Bácher Rudolf. Budapest, VII., Nagymező-utca 68. Ekék és egyéb talajművelő eszközök, áreng. 10%

Brünner Testvérek. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3. Lámpák, lámparészek és lámpások, 10%

Calderoni és tsa. Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, látcsövek, hőmérők 100%

Ditmar R. Budapest, V., Fűrdő- és Nádor-utca sarok. Lámpák, lámparészek, lámpások, áreng. 5%

Dóna Döme és Fia. Budapest, IV., Mária-Valéria-utca. Papír, irószerek, nyomtatványok és följegyzési könyvek raktára, áreng. 5%

Elsinger M. J. és fia Budapest, V., Thonet-udvar. Vizmentes szövetek, pony-

vák, zsákok, kendertömlők-esőköpönyeg és gazdasági sátorok, árengedmény 5%

Freund A. és Fia. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3. Nyerges, lószerszámok, bőröndök és utitáskák, lópokróczok, istálló- és tisztító szerek, 5%

Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-társ. Budapest, Andrassy-u. 14. gazd. gépek, tizedes és százados mérlegek 100%

Feldmann és Kádár. Budapest, VI., Teréz-körút 34. Műszaki és gazdasági kellékek, szerszámok, fűrészek és reszelők. Orosz és amerikai henger- és gépolajok, oliva gépolaj, 15%

Fuchs G. Budapest, VII., Károly-körút 1. Gazdasági gépek, tizedes és százados mérlegek, árengedmény 5%

Geitner és Rausch. Budapest, Andrassy-ut 8. Műszaki, gazdasági és szerző-üzlet. Háztartási és sportcikkek. Malomkőgyár. A gazdatiszt urak bevásárlásnál a legmagasabb engedményben részesülnek. Kívánatra külön árajánlattal készségesen szolgálunk.

Groág Lipót fia. Budapest, VI., Váci-körút 43. Uri és női fehérnemű, férfi ingek, gallérok, kélzélők, zsebkendők; fűzők és kötött árúk, stb. áreng. 60%

Glass és Társa. Budapest, IV., Muzeum-körút 5. Uri fehérnemű, vízhatlan esőköpenyek, Jaeger-árúk, árengedmény 50%

Hatschek Emil. Budapest, Andrassy-ut 13. Lát-szerek és norinbergi disz-műtárak, árengedmény 100%

Huzella M. Budapest, Váci-utca 1. Vadászfegyverek és vadász-kellékekből (töltények kivételével) 50%

Kánitz C. és Fiai. Budapest, Dorottya-utca 10. Papír- és irószerek, nyomtatványok, amerikai író-gépek, árengedmény 100%

Kontur Alajos. Budapest, IV., Lipót-utca 10. Üveg és porcellán készletek és használati edények; képezetek és táblauveg raktár, áreng. 100%

Kirner József. Budapest, IV., Szervita-tér 2. Vadászfegyverek és vadász-kellékek, forgópisztolyok stb.-ből (töltények és egyéb löszerek kivételével) 100%

Kühne Ede Moson. Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Kizárólag hazai gyártású gazdasági gépek és eszközök gyári árából, 100%

Károlyi György. Budapest, V., Dorottya-u. 10. Papír, iró és rajzszerek, 100%

Kunz József és társa. Budapest, V., Deák-tér 1. Vászón, fehérnemű, sző-uyeg és pokróczok árúk 50%

Konta és Kaloszek. Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. Vászón, fehérnemű, női és uri divatcikkek, szövött-áru, árengedmény 50%

Kalmár Zs. és Társa. Budapest, VI., Váci-körút 61. Különleges terménytisztító gépek gyári raktára, árjegyzéki árából egyesületünk tagjai részére 10%-ot engedélyez.

Országos gépész- és művezető-egyesület és nyugdíjintézet szakavatott gépészeket minden időben felvesz és elhelyez. Közlönye: „Magyar Gépipar“ évi előfizetési ára 8 korona, Budapest, Köztelek.

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület tulajdona.

Kertész Jenő. Budapest, Kerepesi-ut 8. Disz-mű-árúk és uri divatárúk, 100%

Lászlóczy Gyula. Budapest, IV., Egyetem-u. 7. Férfi és női ruha-raktár, 50%

Lakos Nándor. Friedländer József mezőgazdasági gép- és szélmotor- és szivattyúgyár magyarországi vezérképviselete és főraktára Budapest, Kőrösi-Kerepesi-ut 1. sz. Árengedmény 15-17 1/2% ig.

Leitersdorfer D. és Fia. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 6. Kész férfi és női ruha-raktár, ruha szövetek, árengedmény 50%

Melnár és Moser. Budapest, Koronaherczeg-u. 9. Illatszerek, szappanok, háztartási és gazdasági cikkek, gyógyárúk, vegyszerek, köt-szerek, árengedmény 100%

Magyar fém- és lámpa-áru gyár r.-t. Budapest, V., Gizellatér 1., VI., Teréz-körút 1., VIII. Üllői-ut 2. Pozsony, Lőrincz-kapu-u. 1. és Kolozsvár, Hid-u. 20. sz. Lámpák, lámparészek, lámpások árengedmény 100%

Melichar Ferencz. Budapest, Nagymező-utca 68. Vetőgépek, áreng. 100%

Neoschil Alajos. Budapest, IV., Váci-utca 27. Kötőszerek és sebészeti cikkek, sérvkötők, gummi-különlegességek, 100%

Nagel Adolf. Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. Vizmentes szövetek, kazal, vasuti lokomobil, cséplő-szekerény és kocsi-ponyvákat, továbbá behordási rosta- és repcepony-vák, zsákok új és használt állapotban. 60% engedmény.

Rigler József Ede. Pá-pir-neműgyár részv.-társ. Budapest, Erzsébet-tér 19. Irószerek, iróasztali berendezések, gazdasági nyomtatványok és könyvek, 100%

Radwaner I. L. mag-kereskedő, J. C. Schmidt erfurti magtermelő, német cs. és kir. udv. szállító, egyedüli magyarországi fő-raktárosai, Budapest, V., Nádor-u. 8., egyesületünk tagjainak a világhírű erfurti magvak árjegyzéki árából 50%-ot engedélyeznek.

Szántó és Glass. Budapest, IV., Muzeum-körút 37. Uri fehérnemű, ingek, kélzélők, gallérok, áreng. 50%

Szénassy és Reimann. Budapest, IV., Ferenczi-ek-tere 9. Papír, irodai felszerelések, nyomtatványok, levéldobozok, áreng. 100%

Szönyegház. Budapest, IV., Károly-körút 26. Sző-nyegek, függönyök, terítők, ágyneműk, vasutortok, pokróczok és lakásberendezési cikkek, áreng. 100%

Seifert József cs. és kir. fegyverszállító cég Pozsony, Halászkapu-utca 4. Vadászfegyverek és egyéb vadászati cikkek, árengedmény 50%

Szűcs Zsigmond. Budapest, VI., Nagymező-utca 68. Széna-gyűjtők, trieurók, rosták, tengeri morzsolók, szeeszkavágók, daráló járgányok, borsajtók és vizók-mérlegek s egyéb gazda-sági eszközök, áreng. 120%